С.М. Довганчук
(Запорізький національний Університет)
(Науковий керівник доктор історичних наук
С.М. Тимченко)

Про останні законодавчі зміни щодо підвідомчості справ третейським судам

Ключові слова: *третейський суд, підвідомчість, третейський розгляд, цивільно-правові відносини, компетенція, захист прав.*

Серед українських правників на теперішній час відбуваються дискусії про чітке законодавче окреслення підвідомчості третейських судів щодо розгляду справ та підвищення їх ефективності у вирішенні соціально-правових конфліктів.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими практичними завданнями. Конституція України гарантує кожному захист його прав та законних інтересів у суді, в тому числі через інститут третейських судів. Дана проблема пов'язана з цілою низкою питань матеріального та процесуального права, які покликані забезпечити захист прав та інтересів суб'єктів правовідносин, що впливає на неоднозначність судової практики

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом питання підвідомчості справ третейським судам у своїх працях досліджували П.Ю. Притика, Ю.В. Білоусов, П.В. Куфтирєв, С.О. Скворцов, С.А. Курочкін та інші. Найбільш ґрунтовно до розроблення даної проблеми підійшов Ю.П. Притика у своїй роботі «Теоретичні проблеми захисту прав учасників цивільних правовідносин в третейському суді». Проте слід визнати, що достатньої уваги питанням визначення підвідомчості справ третейським судам з врахуванням останніх внесених законодавчих змін у вітчизняній правовій науці на теперішній час не приділено.

Метою даного дослідження є розроблення концептуальних засад удосконалення третейського судочинства та підвищення якості функціонування третейських судів.

Відповідно завданнями даної роботи є аналіз останніх законодавчих змін, спрямованих на врегулювання підвідомчості справ третейським судам, порівняльний аналіз з закордонною практикою та визначення подальших перспектив законодавчої регламентації підвідомчості справ третейським судам з позиції їх можливого практичного застосування у третейському розгляді.

Виклад основного матеріалу дослідження. З внесенням законодавчих змін до законів України у 2009 р. змінилися і деякі акценти у визначенні повноважень третейських судів щодо підвідомчості справ даному органу. Законодавець спрямував свою увагу саме на визначення повноважень третейських судів як на надзвичайно важливий аспект законодавчого регулювання третейського розгляду. Вказані зміни суттєво змінили ниву діяльності третейських судів, що потребує в першу чергу теоретичного осмислення введених нормативних актів. Дана стаття покликана проаналізувати ті повноваження підвідомчості третейських судів, яких торкнулися законодавчі зміни, та визначити ефект від їх впровадження.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності третейських судів та виконання рішень третейських судів» від 5 березня 2009 р. (далі — Закон про зміни) було внесено низку змін до чинного Закону України «Про третейські суди» від 11 травня 2004 р.

© С.М. Довганчук, 2009

(далі — Закон), які мали надзвичайно сильний вплив на подальший розвиток практики третейського розгляду в нашій країні.

Слід відзначити, що даний Закон про зміни врегулював низку раніше не достатньо чітко окреслених законодавцем питань. До позитивного моменту слід віднести зміну редакції ст. 3 Закону, яка більш чітко визначила завдання третейського суду — захист майнових і немайнових прав та охоронюваних законом інтересів фізичних чи юридичних осіб третейського розгляду шляхом всебічного розгляду та вирішення спорів відповідно до закону [5]. У попередній редакції Закону завдання третейського суду формулювалося законодавцем як захист майнових і немайнових прав та охоронюваних законом інтересів сторін третейського розгляду шляхом всебічного розгляду та вирішення спорів відповідно до закону. Нове визначення є більш точним, бо головне покликання третейського суду шляхом вирішення справи на принципах третейського розгляду захистити інтереси сторони, що позивається, тобто позивача.

Вказані зміни перш за все впливають на сферу підвідомчості справ третейським судам. Тому детальніше спробуємо розглянути наслідки зміни підвідомчості справ третейським судам.

Підпункт другий пункту 3 Закону про зміни розширює коло осіб, які не можуть бути учасниками третейського розгляду. У попередній редакції Закону серед осіб, які не могли бути учасниками третейського розгляду були органи державної влади, органи місцевого самоврядування, державні установи чи організації, казенні підприємства (п. 6 ст. 6 Закону). Законом про зміни українським законодавецем до цього переліку осіб було включено також посадових та службових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших суб'єктів під час здійснення ними управлінських функцій на основі законодавства, у тому числі на виконання делегованих повноважень. Якщо щодо визначення статусу посадових та службових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування особливих питань не виникає — їх статус визначено діючими нормативними актами, то визначення статусу «інших суб'єктів під час здійснення ними управлінських функцій на основі законодавства, у тому числі на виконання делегованих повноважень» є недостатньо окресленим у вітчизняному законодавстві. Не визначено момент набуття та втрати цим суб'єктом даного статусу; його повноваження повинні бути постійними чи можуть бути тимчасовими; яка персоніфікована особа визначатиме їх статус у даному аспекті та яким чином це підтверджується; як бути, якщо делеговані повноваження є не владними, а суто управлінськими чи організаційними; чи розповсюджуються ці норми Закону на певних осіб, якщо відбувається делегування повноважень у декілька етапів декільком суб'єктам; як визначати статус осіб, якщо дані повноваження делеговані не одному суб'єкту, а декільком, причому вони мають різні форми власності та підпорядкування? На перший погляд, відповіді досить прості, проте в дійсності з існуючими новелами Закону дати однозначну відповідь досить складно. Нечітке визначення законодавцем кола «інших суб'єктів під час здійснення ними управлінських функцій на основі законодавства, у тому числі на виконання делегованих повноважень» неминуче буде породжувати правові колізії та неоднозначність судової практики.

З підвідомчості третейських судів виключено Законом про зміни (пункт 9 ст. 6 Закону) справи у спорах, що виникають з трудових відносин. С.А. Курочкін зазначає, що такий орган з розгляду трудових спорів, який є також недержавним, як комісія з трудових спорів (КТС), є, по суті, квазітретейським судом [6, 168] з притаманними третейському розгляду властивостями. При цьому Кодекс законів про працю України (КЗпП України) закріплює за КТС підвідомчість розгляду трудових спорів та забезпечує законом виконання таких рішень. Третейський суд попередньою редакцією Закону не обмежувався у підвідомчості щодо розгляду справ про спори, що виникають з трудових відносин. З набранням сили Закону про зміни у третейських судів у цьому

питанні підвідомчість виключена, а самі учасники трудового спору втратили один з інструментів вирішення спорів трудового характеру.

Ще одним цікавим моментом з огляду на дію Закону про зміни є положення ст. 9 Цивільного кодексу України, якими зазначається що положення Цивільного кодексу України застосовуються до трудових відносин, якщо вони не врегульовані іншими актами законодавства. Основним законодавчим актом у сфері трудових відносин є КЗпП України. Ст. 4 КЗпП України визначає, що законодавство про працю складається з КЗпП України та інших нормативних актів законодавства України, прийнятих відповідно до нього. Як справедливо вказує С.О. Теньков, зрозуміло, що ЦК України не підпадає під такий критерій актів трудового законодавства, що робить очевидною наявність колізії між ст. 9 ЦК та ст. 4 КЗпП [11, 301]. Він зазначає, що подібні колізії у правовій доктрині прийнято вирішувати на користь того законодавчого акту, який є спеціальним, — у даному випадку КЗпП України. Внаслідок такого вирішення існуючої колізії перелік спорів, які були виключені з підвідомчості третейських судів, стає ще більш широким.

І. Александров зазначає, що у новітній німецькій літературі наголошується, що розгляд трудових спорів знаходиться у винятковій компетенції трудових судів відповідно до Закону про трудові суди (Arbeitsgerichtsgesetz, ARBGG), проте у виняткових випадках допускається укладення і третейських (арбітражних) угод. Наводяться приклади окремих професій, наприклад, моряків, представники яких у разі наявності тарифної угоди, що містить арбітражну угоду щодо вирішення трудових спорів в третейському (арбітражному) суді, у тому числі і міжнародному [1, 44].

Слід констатувати факт цілеспрямованого відібрання у потенційних учасників трудового спору одного з інструментів врегулювання спірних відносин та спрямування даної категорії спорів у русло, перш за все, державного судочинства. Адже відомо, що КТС досить часто функціонують під «щирим наглядом» адміністрації або їх взагалі не існує, наприклад у приватних підприємств та підприємців. З врахуванням завантаженості державних судів загальної юрисдикції можливість швидкого вирішення справи про трудовий спір стає досить примарною.

Пункт 8 ст. 6 Закону у новій редакції виключає з підвідомчості третейських судів України справи про встановлення фактів, що мають юридичне значення. Слід відзначити, що спір у науковому середовищі щодо того, чи можуть недержавні органи розглядати справи про встановлення фактів, що мають юридичне значення не є завершеним. Так В.В. Ярков вказує, що правом вирішувати справи про встановлення того чи іншого юридичного факту користуються різні органи, до яких можна віднести і третейські суди [12, 40]. У науковому середовищі превалює думка, яку підтримують О.В. Баронов, Є.В. Кудрявцев, А.І. Зайцев, котрі вважають що це протирічить природі третейського суду, оскільки при розгляді таких справ державний суд виконує публічно-правову функцію, здійснюючи від імені держави визнання (підтвердження) фактів [3, 93]. Слід відзначити, що, наприклад, Закон РФ від 24 липня 2002 р. «Про третейські суди в Російській Федерації» не має норми, яка б забороняла розгляд третейським судам справ зі спорів, що мають юридичне значення. Аналогічну ситуацію ми спостерігаємо і в Законі Республіки Казахстан «Про третейські суди» від 28 грудня 2004 р. Таким чином, російський та казахський законодавці не були вкрай категоричними у питанні визначення підвідомчості справ про встановлення фактів, що мають юридичне значення. Український законодавець в цьому питанні зайняв більш категоричну позицію, виключивши з підвідомчості третейських судів дану категорію справ.

Частина перша ст. 6 Закону визначає, що третейські суди в порядку, передбаченому цим Законом, можуть розглядати будь-які справи, що виникають із цивільних та господарських правовідносин. Потім наводиться виняток, серед якого і справи по спорах щодо нерухомого майна, включаючи земельні ділянки (п. 7 ст. 6 Закону). П.В. Куфтирєв справедливо зазначає, що

законодавець для характеристики підвідомчості спорів, переданих на вирішення третейського суду, визначає дві категорії — «цивільні правовідносини» та «господарські правовідносини» [7, 33].

Під цивільно-правовими відносинами розуміються особисті немайнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників (п. 1 ст. 1 ЦК України).

Під господарсько-правовими відносинами розуміються відносини, які виникають у процесі організації і здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами й іншими учасниками відносин у сфері господарювання (п. 1 ст. 3 ГК України).

П.В. Куфтирєв приходить до висновку, що поняття «цивільні й господарські відносини» використовуються в розумінні «приватноправові відносини», що дає можливість більш повно відобразити сутність третейського судочинства, яке вирішує спори між юридично рівноправними сторонами [7, 34]. Тепер уявимо, що з цих цивільно-правових, господарсько-правових чи навіть приватноправових відносин вилучається такий елемент, як відносини щодо нерухомого майна та земельних ділянок. При такому підході можна зробити висновок, що земельні відносини та відносини власності на нерухомість не є ні цивільно-правовими, ні господарсько-правовими, ні приватноправовими відносинами. Таким чином, при впровадженні українським законодавцем моделі з нормами, які знаходяться в Законі про зміни спостерігається штучне звуження визначення меж тих відносин, що регулюються певною галуззю права, правовідносини яких мають регулюватись третейським розглядом.

З цього приводу досить слушною є думка О.Ю. Скворцова, який вважає, що «під цивільно-правовими відносинами, які можуть бути предметом третейського розгляду, слід розуміти приватні відносини або, іншими словами, цивільно-правові відносини у широкому розумінні... Але головне — це випливає не стільки з букви закону, скільки з духу законодавства, яке розглядає третейські суди як органи розгляду спорів між приватними особами, незалежними суб'єктами цивільного обороту» [10, 397].

Українська правова наука та законодавець не можуть ігнорувати підходи, які вироблені Європейським судом з прав людини. Цей суд неодноразово підкреслював, що поняття цивільних прав та обов'язків, хоча і не передбачено Європейською конвенцією про захист прав людини та основних свобод (1950 р.), проте його межі окреслювались судовою практикою. При цьому вказане поняття не повинно тлумачитись шляхом простого відсилання до внутрішнього права; воно повинне отримати «автономне» визначення. Будь-який позов, що має майновий предмет та обґрунтований на посяганні на права, також майнові, стосується в принципі «цивільних прав та обов'язків». Таким чином, мало важлива природа права, згідно з якою повинен бути вирішений спір (цивільне, торгове, адміністративне та ін.) і природа органу, який є компетентним в даній області (загальна юрисдикція, адміністративний орган та ін.) [10, 399].

Надзвичайно просто український законодавець вирішив питання преюдиції рішень третейських судів: він взагалі виключив рішення третейських судів з самого поняття преюдиційності та фактично закріпив це виключне право лише за державними судовими органами. Питання преюдиції, як зазначає О.Ю. Скворцов, має два аспекти: по-перше, преюдиційність рішень третейських судів для державних судів і, по друге, преюдиційність рішень державних судів для рішень третейських судів [10, 491]. О.Ю. Нефьодова відзначає, що «преюдиційність означає не тільки відсутність необхідності доведення встановлених раніше обставин, але й забороняє їх спростування. Таке положення існує до тих пір, поки судовий акт, в якому встановлені ці факти, не буде скасовано у визначеному законом порядку» [8, 39].

Законодавець України питання преюдиції рішень третейських судів для державних судів остаточно вирішив Законом про зміни доповнивши ст. 38 Закону частиною деся-

тою, згідно з якою обставини, встановлені рішенням третейського суду, підлягають обов'язковому доказуванню при розгляді цивільних, господарських та інших справ, в яких беруть участь ті самі особи або особа, стосовно якої встановлені ці обставини. Отже, українським законодавцем взагалі відкинута будь-яка преюдиційність рішень третейських судів. Здавна існує правова презумпція, згідно з якою з одного й того ж питання, яке вимагає правового вирішення, не може бути двох судових рішень [10, 493].

Таким чином, наперед закладається дестабілізуюча ситуація, за якої з одних і тих же правових питань можуть бути прийняті різні судові рішення, що неминуче поставить питання про конфронтаційну конкуренцію судових рішень. Подібна ситуація не тільки не вирішує спірні питання, а ще більше їх поглиблює у правовому та соціальному аспекті. При такому положенні справ є всі підстави піддавати сумніву можливість дотримання у третейському суді принципу всебічності, повноти та об'єктивності вирішення спорів (пункт 10 ст. 4 Закону), адже сама держава першою піддає сумніву результати діяльності незалежного органу — третейського суду, який діє згідно з виданим нею Законом.

Слід відзначити, що Закон не регламентує чітко питання про те, чи звільняються у третейському розгляді від доведення факти, які були встановлені у ході судового розслідування в державних судах. В той самий час третейський суд, як недержавний незалежний орган діє в українському правовому полі, і на нього розповсюджуються норми ст. 61 ЦПК України, ст. 35 ГПК України, ст. 72 КАС України про преюдиційність рішень державних судів.

При відкиданні преюдиційності рішень третейських судів неминуче виникає конфлікт принципу законності з принципом обов'язковості для сторін рішень третейських судів. Встановлені факти у третейському розслідуванні можуть бути не визнані або на думку державного судового органу не доведені у державному судовому засіданні. При цьому виникає питання, чи повинна тоді сторона третейського розгляду визнавати факти встановлені у третейському розгляді, які тягнуть відповідні правові наслідки, якщо державний суд визнає дані факти не доведеними? Отже, принцип обов'язковості для сторін рішень третейського суду стає в цьому випадку просто фікцією, хоча він і задекларований державою.

Для виключення колізійних моментів у правозастосовчій діяльності судів механізм повинен бути максимально дзеркальним. Спроба «перетягнути ковдру» на будь-який певний інститут неминуче буде призводити до системних збоїв всього механізму вирішення конфліктів. Очевидною є неадекватність існуючої ситуації, за якої з позиції держави відкидається будь-яка преюдиційність рішень третейських судів, від чого в першу чергу страждатимуть учасники третейського розгляду, інші суб'єкти права, а в кінцевому рахунку — інтереси суспільства і держави, спрямовані на ствердження та дотримання законності.

Ст. 6 Закону Законом про зміни доповнено пунктом 10, згідно з яким з підвідомчості третейських судів виключено справи, що виникають з корпоративних відносин у спорах між господарським товариством та його учасником (засновником, акціонером), у тому числі учасником, який вибув, а також між учасниками (засновниками, акціонерами) господарських товариств, пов'язаних із створенням, діяльністю, управлінням та припиненням діяльності цих товариств.

Для кращого розуміння слід розділити дані справи на наступні категорії:

– спори між учасниками (засновниками, акціонерами) господарського товариства, які в свою чергу розподіляються на наступні підкатегорії: спори між діючими учасниками; спори між діючими учасниками та учасниками, які вибули з господарського товариства; спори між учасниками, які вибули з господарського товариства;
– спори між діючими учасниками (засновниками, акціонерами) та господарським товариством та спори між учасниками, які вибули

з товариства, та господарським товариством;
– спори між учасниками (засновниками, акціонерами) господарських товариств, які пов'язані із створенням та припиненням діяльності цих товариств.

Досить зрозумілим виглядає логіка законодавця щодо вилучення з третейської компетенції спорів третьої категорії — про створення та припинення діяльності товариств та відповідних справ, що виникають з корпоративних відносин між учасниками (засновниками, акціонерами) або між учасником та самим господарським товариством з цього приводу. Адже в даному випадку йде мова про факт самого існування юридичної особи зі всіма відповідними правовими наслідками, і дана категорія справ логічно повинна бути максимально публічною та розглядатись органами державної судової системи.

Але якими мотивами керується законодавець, коли виключає першу та другу категорії справ з підвідомчості третейських судів? Адже певного спеціалізованого органу з даної категорії справ в Україні не існує, і визначення підвідомчості по даним категоріям буде визначатись залежно від суб'єктного складу учасників спору. Адже саме ці відносини і є відносинами, що виникають із цивільних та господарських правовідносин (ст. 6 Закону).

Цікавим є закордонний досвід з цього питання. У Законі Республіки Казахстан «Про третейські суди» пункт 5 ст. 7, який визначає категорії справ, які не підвідомчі третейським судам, відсутні спори, що виникають з корпоративних відносин, трудових відносин та ін. Взагалі законодавець Казахстану не пішов по шляху відвертого секвестрування компетенції третейського суду, а чітко окреслив інтереси держави у взаємовідносинах з інститутом третейського судочинства: «Третейським судам не підвідомчі спори, якими зачіпаються інтереси держави, державних підприємств, неповнолітніх осіб, осіб, визнаних в порядку, встановленому законом, недієздатними, осіб, які не є учасниками третейської угоди, спори з договорів про надання послуг, виконання робіт, виробництво товарів суб'єктами природних монополій, суб'єктів, що займають домінуюче положення на ринку товарів і послуг, а також у справах про банкрутство, за винятком випадків, передбачених законами Республіки Казахстан".

Якщо розглянути позицію російського законодавця, то виявиться досить цікава конструкція. Сам Федеральний Закон Російської Федерації «Про третейські суди в Російській Федерації» взагалі не містить чіткого переліку категорій справ, які знаходяться поза підвідомчістю третейського суду [4]. Тобто дане питання регулюється зокрема Цивільним процесуальним кодексом Російської Федерації (ч. 3 ст. 3, ч. 6 ст. 4), Арбітражним процесуальним кодексом Російської Федерації (ч. 6 ст. 4) та іншими нормативними актами у загальному порядку. Таким чином, поза межами третейської підвідомчості у законодавстві Російської Федерації знаходяться спори у справах, які виникають з адміністративних та інших публічно-правових відносин; справи особливого провадження; справи про встановлення фактів, які мають юридичне значення [10, 392]. Законодавство Російської Федерації в цілому позитивно налаштоване на можливість розгляду третейськими судами корпоративних спорів. О.Ю. Скворцов робить висновок про те, що законодавство Російської Федерації не допускає до розгляду третейськими судами певної категорії корпоративних спорів — справ про права участі, оскільки вони зачіпають права усіх учасників товариства [10, 409]. Проте і в цьому випадку існує виключення — спори відносно прав участі можуть бути передані на вирішення третейського суду, якщо згода про це досягнута між всіма учасниками товариства або якщо учасників у товаристві двоє і вони уклали між собою третейську угоду. Таким чином, російська правова доктрина та законодавство Російської Федерації досить гнучко підійшли до проблеми вирішення питання підвідомчості корпоративних спорів третейським судам.

Існує і інша світова практика щодо окреслення компетенції третейських судів

— шведський Закон про акціонерне товариство обмежує можливість розгляду спорів третейським судом лише відносно незначної кількості акцій. Законодавство США не допускає розгляду третейським судом позовів власників корпоративних цінних паперів, але не інших учасників товариств. В той самий час слід відзначити такий момент, що в США третейським судам підвідомчі справи про банкрутство та спори, що випливають з антимонопольного законодавства, законодавства про цінні папери, патенти та навіть спори на підставі Закону про організації, які знаходяться під впливом рекетирів і корумпованих організацій (RICO) [2, 36], справи про дискримінацію на роботі, в тому числі сексуальні домагання. Правова доктрина США та інших країн, розглядаючи завдання третейського розгляду через багатоплановість його результатів роботи, пішла значно вперед у питанні визначення підвідомчості справ третейським судам, встановлюючи надзвичайно гнучку систему вирішення конфліктів. Українська правова доктрина в питанні можливості розгляду корпоративних спорів обрала надзвичайно неефективну та досить примітивну модель вирішення корпоративних спорів, відкидаючи значну частку світових надбань та наявних інструментів, які може надати інститут третейського розгляду.

З врахуванням викладеного досить сумнівним виглядає обґрунтованість п. 7 у ст. 6 Закону, який встановлює виключення з підвідомчості третейських судів у спорах щодо нерухомого майна, включаючи земельні ділянки. Більш логічно було б визначення законодавцем певних спеціальних вимог, які б ставилися перед третейськими судами: повідомлення зацікавлених осіб, повідомлення державних органів та органів місцевого самоврядування, участь правоохоронних органів у розгляді справи та інше, що надало б суб'єктам права більший спектр інструментів та інститутів для вирішення правових конфліктів у сфері нерухомого майна.

Висновки. З метою усунення очевидної конкуренції судових рішень необхідно внести відповідні зміни до Закону та визнати преюдиційність рішень третейських судів, що гармонізувало б всю систему вирішення правових конфліктів та відповідно викласти абзац 10 ст. 38 Закону у наступній редакції: «Факти, встановлені рішенням третейського суду в межах його компетенції та підвідомчості, не доводяться знову при вирішенні інших спорів, в яких беруть участь ті самі сторони».

Пропонується надати учасникам товариств можливість використання третейського розгляду щодо корпоративних спорів, які не вимагають необхідної присутності в них держави. При цьому під державним контролем слід залишити справи щодо спорів між учасниками господарських товариств, які пов'язані із створенням та припиненням діяльності цих товариств, та викласти п. 10 ст. 6 Закону у наступній редакції: «справ, що виникають з корпоративних відносин у спорах між господарським товариством та його учасником або між учасниками господарських товариств, які пов'язані із створенням та припиненням діяльності цих товариств». Сам інститут третейських судів з позиції законодавця та державних органів пропонується розглядати не як конкуруючий, а як такий, що доповнює систему захисту прав громадян.

Список літератури:

1. *Александров И.* Международный коммерческий арбитраж в странах Содружества Независимых Государств (СНГ) и Европейского Союза (ЕС). Актуальные вопросы. [Электронный ресурс] / И. Александров — Режим доступа : http://arbitrage.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=287& Itemid=34

2. *Брунцева Е.В.* Международный коммерческий арбитраж / Е.В. Брянцева. — СПб: Издательский дом «Сентябрь», 2001. — 36 с.

3. *Зайцев А.И.* Альтернативное разрешение споров: учебно-методический комплекс /

А.И. Зайцев, И.Ю. Захарьянцев, И.Н. Балашова, А.Н. Балашов. — М.: Издательство «Екзамен», 2007.

4. Закон РФ от 24 июля 2002 г. N 102-ФЗ «О третейских судах в Российской Федерации» [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.spbarbitr.ru

5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності третейських судів та виконання рішень третейських судів» від 5 березня 2009 р. № 1076-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2009. — № 30. — Ст. 421.

6. *Курочкин С.А.* Теоретико-правовые основы третейского разбирательства в Российской Федерации : дисс. на соискание ученой степени канд. юрид. наук: 12.00.15 / С.А. Курочки. — Екатеринбург, 2004.

7. *Куфтирєв П.В.* Науково-практичний коментар Закону України «Про третейські суди» / П.В. Куфтирєв ; [за ред. Ю.В. Білоусова та П.В. Куфтирєва]. — К.: Правова єдність, 2008.

8. *Нефедова О.Ю.* Практика применения статьи 58 Арбитражного процесуального кодекса Российской Федерации / О.Ю. Нефедова // Арбитражные споры. — 2001. — № 1(13).

9. *Решетникова И.В.* Защита прав инвесторов / И.В Решетникова, П.В. Хинкин, В.В. Ярков ; [за ред. В.В. Яркова]. — М., 1998.

10. *Скворцов О.Ю.* Третейское разбирательство редпринимательских споров в России: проблемы, тенденции, перспективы / О.Ю. Скворцов. — М.: Волтерс Клувер, 2005.

11. *Теньков С.О.* Коментар судової практики розгляду юридичних помилок у документах. / С.О. Теньков // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. — 2006. — № 11.

12. *Ярков В.В.* Краткий комментарий к главе 30 Арбитражного процесуального кодекса Российской Федерации «Производство по делам об оспаривании решений третейских судов и о выдаче исполнительных листов на принудительное исполнение решений третейских судов» / В.В. Ярков // Третейский суд. — 2003. — № 3(27).

РЕЗЮМЕ

В статье анализируются положения действующего законодательства Украины относительно подведомственности дел третейским судам, рассматривается зарубежный опыт определения границ подведомственности дел третейским судам.

SUMMARY

The article addresses provisions of applicable Ukrainian legislation with regard to jurisdiction of arbitration courts over the cases and considers foreign experience as to setting the limits of jurisdiction of arbitration courts over the cases.

Рекомендовано кафедрою
кримінального процесу та криміналістики

Подано 14.10.09